

Rõuge Vallavolikogule ja Vallavalitsusele

Mõniste Kooli töötajad

Pöördumine

Pöördume ettepanekuga toetada Mõniste Kooli töö jätkumist. Mõniste Kool koos siinse rahvamaja, muuseumi ja raamatukoguga on olnud 300-aastase ajalooga piirkonna kultuuri- ja hariduselu keskus. Mõniste Koolis antakse kvaliteetset haridust. Seda tõendavad kooli erinevad tulemusnäitajad. Kool kuulub Ettevõtlike Koolide, Rohelise Kooli, Tervist Edendavate Koolide võrgustikku. Mõniste Koolis õpib 78 last, neist 30 lasteaia. Kooli juures töötab huvikooli põhimõttel muusikapesa, kus õpib 22 õpilast. Piirkonna laste arvu prognoos on kasvutrendis. Kool on olnud Eesti koolide sisehindamise lipulaevaks ja omab läbimõeldud arengustrateegiat. 2022 aasta detsembris võeti vastu esimesed õpilased distantsoõppe pilootprojektina. Selle õppesuuna avamine täismahus on planeeritud sept 2023. Kool on silma paistnud omakultuuri õppe, innovaatiliste arenduste ja õpitulemuste poolest. Õpetamisel püütakse igale õppijale leida talle sobivaim õpitee. Koolis on kvalifitseeritud ja koostöine meeskond.

Seoses planeeritava Rõuge valla haridusvõrgu korrastamisega palume aruteludes arvesse võtta järgmisi asjaolusid/ettepanekuid.

Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD) soovib senisest enam ühendada lasteaedu koolidega. Mõniste Kool on lasteaed-põhikool, kus mitmed õppetegevused on lõimitud kooli, lasteaia ja ka muusikapesa vahel. Lõhkudes praeguse struktuuri, ei ole lasteaialastel enam neid võimalusi, mis on koos kooli ka muusikapesaga tegutsedes. Näiteks annavad liikumise ja muusika tunde kooli õpetajad, toimuvad lasteaia rütmikatunnid muusikapesas, ühised peotantsutunnid. Mitmed lasteaia üritused toimuvad koos kooliga või koguni kogukonnaga. Selline korraldus võimaldab laste sujuvat üleminekut kooli, kvaliteetset alushariduse omandamist, põlvkondadevahelist ja kogukondlikku koostööd ning täidab *Koolieelse lasteasutuse seaduse*, *Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse* ja riiklike õppekavade põhilisi eesmärgi ning on kooskõlas *Euroopa Liidu Nõukogu soovitusete*¹ ja *Eesti Haridusvaldkonna arengukava 2021 – 2035* põhimõtetega², mille kohaselt tuleb lähtuda õppijast ja lõimitud õppest.

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (edaspidi PGS) § 3 sätestab üldhariduse alusväärtused. PGS § 4 ütleb, et põhikool aitab kaasa õpilase kasvamisele loovaks, mitmekülgseks isiksuseks, kes suudab ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus ning valida oma huvid ja võimete kohast õpiteed.

- Mõniste Koolis on analüüsitud vilistlaste edasiõppimist. **Mõniste Koolist on keskkoolidesse edasi õppima läinud keskmiselt 88,1% õpilastest** (kuue aasta keskmine; allikas: Haridussilm). Võrdlusena võib tuua Eesti ja Rõuge valla näitajad, mis on vastavalt

¹ Euroopa Liidu Nõukogu soovitus kvaliteetse alusharidus- ja lapsehoiusteemide kohta [\[link\]](#)

² Eesti Haridusvaldkonna arengukava 2021 - 2035 [\[link\]](#)

80,7% ja 73,65%. Märkimist väärib, et Mõniste piirkonnast on bussitranspordi tõttu linna kooli käimine keerukas (mõlemad linnad Valga ja Võru jäävad ca 40 km kaugusele) ning peredele oleks majanduslikel kaalutlustel lihtsam eelistada õpilaskodudega kutsekoole.

- 2022 toimunud vilistlaste küsitluses **hindas 92,1% vilistlasi Mõniste Kooli haridustaset väga heaks või heaks.**
- Mõniste Kooli õpilaste hariduse taset ilmestab näiteks kevadel 2022 (peale koroonapiirangu aastaid) toimunud viie kooli sisseastumise katsed, mille tulemuste alusel said keskkoolidesse sisse kõik lõpetajad, kes seda soovisid. Ülejäänud õpilased suundusid kutsekooli. Tänu koolis toimuvale süsteemsele karjääriõppele oskavad õpilased oma huvidele ja õpiesmärkidele lähtuvaid valikuid teha.

PGS § 4 lg 2. Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpimise ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

- Mõniste Kool asub turvalises, rahulikus ja looduskaunis kohas, kus on **väga head tingimused õppe läbiviimiseks**. Maja planeering võimaldab igast klassiruumist minna igal hetkel otse õue õppima. Tänu kooli vahetus läheduses asuvale metsale on põnevam **õues õppida**.
- Koolimaja planeering võimaldab kiiret evakuatsiooni, mis samuti on turvalisuse seisukohast väga oluline.
- Mõniste Kool organiseerib **erinevaid õppekäike, teatri-, kino- ja muuseumikülastusi**, õpitubasid, kutsub külla erinevate valdkondade esindajaid.
- Järjepidevalt kirjutatakse projekte KIK-i taotlusvoorusse, et rikastada õpivõimalusi, õpilaste silmaringi. KIK-i toel on igal õppeaastal tehtud erinevaid **loodushariduslikke õppekäike** Eesti erinevatesse piirkondadesse.
- Mõniste Koolil on **väga hea koostöö Mõniste Muuseumiga**. Kooli üheks põhiväärtuseks on traditsioonide hoidmine. **Omakultuuri ja võru keele õppimiseks on pikaajaline koostöö Võru Instituudiga.**
- Kool on osalenud mitmetes rahvusvahelistes projektides Erasmus+ toel. Õpilastele on võimaldatud **võõrkeelte praktiseerimist** nii kodu- kui välismaal.
- Õpilastega on osa võetud erinevatest projektidest, mis rikastavad ja toetavad **loodusharidust** (nt projektid “Nurmenukutalgud”, “Linnusõbrad”, harrastusteaduslik projekt koostöös Eesti Meteoroloogia Seltsiga “igaILMaga”, Räpina Aianduskooli taimeprojektid).
- Mõniste Koolist saadava konkurentsivõimelise hariduse aluseks on **stabiilne ja kvalifikatsioonile vastav õpetajaskond**, mis tagab kõigile õpilastele võimetele vastava hariduse ning parimatele **arvestatavad tulemused aineolümpiaadidel**.
- Käesoleval aastal on **39 a. ja nooremate õpetajate osakaal 20% (Rõuge valla keskmine on 15,6%; andmed: Haridussilm)**, kuid arvestada tuleb siinjuures ka seda, et neli magistriharidusega õpetajat on hetkel lapsepuhkuselt peagi kooli tagasi tulemas. Tänu koolipoolsetele **mentoritele** on noored õpetajad saanud **igakülgselt tuge** ja abi keerulise elukutsega alustamiseks ning jätkamiseks. Noored pedagoogid on jäänud piirkonda elama. Nad teevad koolis professioni säilitamiseks väikesed tööampse. Ühel lapsepuhkusel oliljal on ülikool lõpetamisel. Kogemustega õpetajad on kõik oma ala tipud, motiveeritud ja särasilmsed. Mõniste Kool on Tartu Ülikooli lepinguline õpetajate praktikabaas. **Õpetajate subjektiivne rahulolu** on Mõniste Koolis **96,3 - 100%** (2018 ja 2021 võrdluses; andmed: Haridussilm).

- Kool tagab piirkonna lastele huvitegevuse. Huviringide töö planeerimisel lähtutakse õpilaste soovidest ja huvidest. Kõige enam osalejaid on spordi- ja muusikaringides. Populaarsed on olnud ka robootika ja liikluring, mille väljundiks on paremad liiklusteadmised ja jalgrattaload. Kunstiringi lapsed on osalenud üleriigilistel joonistusvõistlustel ja saavutanud häid kohti.
- Õppetegevus ja huviringitöö täiendavad teineteist. Koostegevus loob võimalusi erinevatel sündmustel, konkurssidel, võistlustel osalemiseks. **Koolis kasvatatakse teadlikult laste enesekindlust ja esinemisjulgest.** Kõigil piirkonna olulisematel sündmustel esinevad või osalevad meie kooli õpilased. Näiteks vabariigi aastapäeva- ja jõulupidu on kujunenud kogukonnas sündmusteks, kus kandev roll ongi kooliõpilastel ja lasteaia lastel.
- Koolis tegutseb aktiivselt **õpilasesindus**. Mõned kooli sündmused ongi õpilasesinduse korraldada. Õpilasesindus osaleb aktiivselt koolielu korraldamisel.

PGS § 6 sätestab õppe korraldamise põhimõtted. Kvaliteetne üldharidus järgib kaasava hariduse põhimõtteid ning on võrdväärset kättesaadav kõigile isikutele, sõltumata nende sotsiaalsest ja majanduslikust taustast, rahvusest, soost, elukohast või hariduslikust erivajadusest. Õpilaste liikumisel ühelt kooliastmelt, õppevormilt või haridustasemelt teisele ei ole riiklikest õppekavadest lähtuvaid takistusi. Kool lähtub oma tegevuse korraldamisel riiklikes õppekavades väljendatud ühiskonna ootustest, õpilaste vajadustest ja huvidest, arvestades võimaluse korral õpilaste ja vanemate ettepanekuid ja piirkonna eripära. Õpilaste vajadusi ja huve arvestatakse kooli õppekava kujundamisel ning individuaalsete õppekavade rakendamisel. Riiklikus õppekavas mõistetakse õpetamist kui õppekeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.

- Mõniste Kool on olnud tulemuslik nii **Põhikooli riikliku õppekava (PRÕK), Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava (LÕK) sh toimetuleku õppekava (TÕK)** järgi õpilaste õpetamisel. Koostöös erinevate osapooltega, sh kooliväliste nõustajatega, on korraldatud hariduslike erivajadustega õpilastele **sujuv üleminek järgmisele haridustasemele**. Näiteks oli kooli ja Tartu Kutsehariduskeskusega koostöös korraldatud õpe hariduslike erivajadustega õpilastele 2022 a Ettevõtlike koolide hariduse edulugude nominent.
- Viimase 20 aasta jooksul on **kõik õpilased omandanud põhihariduse**, seega on **väljalangevus 0 %**, Eestis keskmiselt 0,2 % (2021 a andmed: Haridussilm).
- Koolis on ühena vähestest Võrumaa koolidest **karjääriõpetus 9. klassi tunniplaanis**. Karjäärivalikute kujundamiseks tehakse koostööd karjääri- ja erinevate elualade spetsialistidega. Selle tulemusel jätkavad õpilased õpinguid neile sobivates ja huvipakkuvates koolides. Igast lennust läheb ca 1-2 õpilast Nõo Reaalgümnaasiumisse, minnakse ka Hugo Treffneri Gümnaasiumi, Miina Härma Gümnaasiumi, Võru Gümnaasiumi, samuti Võru, Valga ja Tartu Kutsehariduskeskustesse, Olustvere Maamajanduskooli, Luua Metsanduskooli. Kooli viimase kümne aasta vilistlaste seas on mitmeid *cum laude* ülikoolilõpetajaid.
- Individuaalsete õppekavade koostamisel ja rakendamisel kaasatakse õpilane (lapsevanem) ja erinevad tugispetsialistid. Kool kasutab õpilaste toetamiseks erinevaid meetmeid. Näiteks ajutise mahajäämuse korral koostatakse õpilasele lühiajaline individuaalne õppekava. See on taganud **täiendavale õppetööle jääjate väga madala osakaalu**. Klassikursust kordama jäetakse õpilane erandjuhul ja väga põhjendatud otsusel.
- Põhikooli lõpueksamite tulemused on olnud pigem üle vabariiklike keskmiste, eriti **matemaatikas ja loodusainetes**. Väga häid tulemusi on põhikooli lõpetajad saanud järjepidevalt **inglise keele** lõpueksamil.
- **Funktsionaalses lugemisoskuses** on meie õpilased näidanud väga häid tulemusi.

- Õpet korraldatakse õpilasest lähtuvalt. **Toimiv koostöövõrgustik** tagab iga õpilase toetamise.
- **Andekatele õpilastele** võimaldatakse **täiendavat juhendamist** ja enese proovilepanekut konkurssidel, võistlustel, olümpiaadidel, avalikel esinemistel. Väga häid kohti on õpilased saavutanud matemaatika ja loodusainete olümpiaadidel.

PGS § 19 ütleb, et õppekeskkond peab toetama õpilase arengut. Põhikooli riiklik õppekava § 6 sätestab tingimused kooli vaimsele ja füüsilisele keskkonnale. Õppekeskkond peab toetama õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kandma põhihariduse alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitama ja arendama edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

- **Koolimaja (sh lasteaia) koos rahvamaja, raamatukogu, muusikapesa** ja ca 300m kaugusel asuva **Mõniste Muuseumiga moodustab tervikliku kompleksi.**
- Mõniste Kooli õppekeskkond vastab tervisekaitse ja tuleohutusnõuetele. Maja on koolimajaks ehitatud. 2022 aastal toimusid **mahukad rekonstrueerimistööd** (suurusjärgus ca 500 000 eur), mille käigus vahetati maja kõik aknad kolmekordsete pakettakende vastu, soojustati laed ja kogu koolimaja ulatuses välisseinad, soojustati vana maja, mis sai ka uue värvitud puitvoodri. Kogu välisseinte ulatuses uuendati siseviimistlus, vahetati kütteradiaatorite torud, plaaditi duširuumide seinad. Koolimaja füüsiline keskkond vastab nõuetele.
- 2009. aastal rekonstrueeritud **hubases kooli spordi- ja huvialakeskuses**, kus tegutseb rahvamaja, **on väga head võimalused pidulike sündmuste, näituste, huvitegevuse jms korraldamiseks.** Rahvamaja saal on ehitatud sporditundides kasutamiseks ja tingimused võimaldavad riikliku õppekavaga seatud eesmärgi igakülgset täita. Muuseumis õppepäevadel osalevad aktiivselt nii kooli kui lasteaia lapsed.
- Koolimaja vanema osa ehitasid ca 100 aasta tagasi tollased talunikud oma metsa palkidest. Koolimaja vanemas osas **tegutseb muusikapesa, raamatukogu, on nõuetele vastav köök ja hubane söögisaal.** Köögi, söögisaali koolimaja ja rahvamaja võimalusi on saab kasutada erinevate laagrite, sündmuste läbiviimiseks, mida on ka aktiivselt tehtud. Toidud on õpilaste hinnangul maitsvad (rahulolu-uuring 2022).
- Kool kasutab **kaasaegseid kommunikatsiooni- ja infotehnoloogilisi vahendeid.** Igas klassis on olemas projektor, ekraan ja arvuti. Õppimiseks saab kasutada ka virtuaalreaalsuse komplekti, internetiväljundiga suurt tahvlit ja tahvelarvuteid. **Igal õpetajal on tööalaseks kasutamiseks sülearvuti.** Kool osaleb HARNO eestvõttel läbiviidavas koostööprojekti infotehnoloogiliste pädevuste lõimimiseks õppetöös. Koolis on piisava kiirusega internet ja WiFi võrk. Arvutiõpetus on algklassides tunniplaanis ning 8. klassis õpitakse täiendavalt uurimustööde vormistamist. Koolil on head koostöösuhted ühe Eesti tuntud IT-firmaga, kes on igal aastal kooli sponsoreerinud kaasaegse riistvaraga.
- Koolimaja kõrval asub tööõpetusmaja, kus toimuvad nii kooli õpilaste tööõpetuse tunnid, kui täiskasvanute huvihariduse tunnid. Plaanis on seal avada klaasitöököda.
- Mõniste Kooli õpilaste ja vanemate küsitluste tulemuste (2022) põhjal võib öelda, et **õpilastele meeldivad kooli ruumid ja õppekeskkond ning õpilased tunnevad end koolikeskkonnas hästi.**
- Mõniste koolimajas asub **jõusaal**, kooli kõrval on **staadion**, erinevaid sportmänge võimaldav **multifunktsionaalne spordiväljak, välijõusaal.** Kooli **huviala- ja spordikeskuseks** renoveeritud rahvamajas on olemas kehalise kasvatuse tundideks ning pesemiseks vajalikud vahendid ja võimalused. Kooli lähedal asuvas männikus on erineva pikkusega **jooksu- ja suusarajad.** Lähedal asuv kelgumägi on lasteaialaste lemmik.

- Viimase **15 aasta jooksul** on maakonna väikeste koolide arvestuses olnud Mõniste õpilased alati **esikohal**, Saalihokit on Võru maakonnas koolispordis mängitud aastast 2007, meie **poisid võitnud sellest 10 korda**, neljal korral olnud teised. **Tüdrukud võitnud 12 korral** ja 1 kord teised ja kolmandad.
- **Vabariiklikud saalihokivõistlused on poisid võitnud 3 korda, tüdrukud aga 9 korda** ja kolmel korral saadi hõbemedalid.
- Edukad alad koolispordis on meile veel ka: jalgpall, saaljalgpall, kergejõustik, orienteerumine, suusatamine.
- Spordiringides osaleb käesoleval õppeaastal **33 õpilast**.
- **Järelikult on antud võimaluste juures võimalik tagada õpilaste igakülgne kehaline areng ning saavutada ka märkimisväärseid tulemusi vabariiklikul tasemel.**

Mõniste Kool on oma arengu planeerimisel lähtunud Rõuge valla arengudokumentidest. Rõuge vallas peetakse oluliseks elukaareülest haridust. *Rõuge valla arengukava 2030³ (Lisa 2. Rõuge valla tegevuskava 2023 – 2026+) kohaselt:*

Eesmärk 8. Looduslähedane hariduskeskkond toetab õpihuvi ja pakub mitmekesist ning erinevate vajadustega arvestavat elukestvat haridust. Ühe tegevusena on eesmärgi täitmiseks planeeritud koolidele, raamatukogudele, teenuskeskustele jne elukestva hariduskeskuse funktsiooni andmine

- **Mõniste Kool toimib piirkonnas koos rahvamajaga kultuuri- ja hariduselu keskusena** - toimuvad ühised sündmused, kuhu on kaasatud nii kooli õpilased, lasteaia lapsed kui kogukond. Sageli on koolil, sh lasteaial kandev roll erinevate kogukonna ja valla ürituste korraldamisel. Ka mitmed huvitegevused on korraldatud ühiselt. Erinevaid üritusi planeeritakse ja viiakse läbi koos. Varasemalt on toimunud ühiseid arutelusid ja koolitusi.
- Koostöös raamatukoguga korraldatakse teemapäevi ja kohtumisi kirjanikega.
- Rahvamaja juhataja poolt kirjutatud projektide toel on toodud lasteni erinevaid teatrietendusi, samuti kontserte koos pillide tutvustamisega. Kõik see rikastab Muusikapesa tegemisi ja loob lisavõimalusi kogukonnale.
- Kool teeb piirkonna haridus- ja kultuurielu edendamiseks koostööd kohalike MTÜdega ja MTÜga Murtud Rukkilille Ühing.
- Mõniste Kool kuulub **Rohelise kooli, Tervist edendavate koolide ja Ettevõtlike koolide** hulka, mille raames toimuvad tegevused aitavad kaasa õpilaste teadlikumale elukeskkonda väärtustavale ja ettevõtlikkust soodustavale arenemisele.
- Mõniste Kool on kauaaegne **Forseliuse Seltsi liige**. Kool on pälvinud seltsi Ignatsi Jaagu Medali. Samuti on teenete eest hariduseelu edendamisel pälvinud **Ignatsi Jaagu Medali praegu viis koolis töötavat õpetajat**.
- Mõniste Kooli on tunnustatud **vabariiklikul Ettevõtlike Koolide konkursil** Edu ja Tegu.
- **Juba saavutatut ei saa üle kanda teistesse asutustesse ning tuleks alustada taas toimiva võrgustiku loomisest. Mõniste koolis on tihedalt seotud töö lasteaia, kooli, Muusikapesa, Kuutsi raamatukogu, Mõniste rahvamaja ja Mõniste muuseumi vahel.** Kaasatud on erinevad oma ala spetsialistid, tagades kvaliteetse õppe integreeritult nii õpilastele kui täiskasvanutele (peotantsukursused, malering, muusika- ja pilliõpe, kunst, tavandi- ja kodukohakultuuri õpe).

³ Rõuge valla arengukava tegevuskava 2023 – 2026+ [\[link\]](#)

Tegevuskava punkt 8.3. ütleb: edendame paindlikku õppetöö korraldust.

- Mõniste Koolis on käivitunud **distsantsõppesuund**, õpilased osalevad aktiivselt õppetöös ning on kaasatud ka kooli huvitegevusse. Suuna arendamiseks teeb kool koostööd Tartu Ülikooli, Võrumaa Arenduskeskuse, HARNO spetsialistidega.
- Paindlikku lähenemist võimaldab lasteaia, kooli, rahvamaja, muusikapesa, raamatukogu, muuseumi koostöö, **ühiselt loodud väärtusruum** ja füüsiline keskkond.
- Mõniste Kool lähtub kaasava hariduse põhimõtetest.

Rõuge valla arengukava kohaselt on huviharidus ja -tegevus on kättesaadav. Tegevuskava eesmärk: 11.1. Sihitame huvihariduse ja -tegevuse toetused abivajajani.

- Alates 2016. aasta novembrist tegutseb kooli juures huvikooli põhimõttel **Muusikapesa**, mille tegevus on juba lühikese aja jooksul positiivseid tulemusi näidanud. Õpilasi on aastate lõikes olnud individuaalõppes 23 - 30, siia lisanduvad rühmatunnid - lasteaia vanem rühm, esimene klass. Tulevikuperspektiivis tahame jätkata rühmaõppega nii, et klassid saavad jätkata rühmatundidega kuni põhikooli lõpuni. **Täna on Mõniste Kool kogu Eestis ainulaadne, kuna sellist mudelit teistes koolides ei rakendata.**
- Mõniste Kool on lähimatest linnadest ca 40 km kaugusel. **Muusikapesata ei oleks selle kandi lastel võimalik muusikalist huviharidust saada.**
- Õpetajaid motiveerib meie juurde käima Mehkamaa kultuurilooline taust ning peetakse oluliseks säilitada kultuuri kohas, mis on läbi suviste rahvapillilaagrite muusikute inspiratsiooni- ja laadimiskohaks saanud. **Sel aastal tuleb Kuutsil juba 25. Rahvapillilaager Võrumaal, kus osaleb igal aastal üle 100 muusiku.**
- Muusikapesa **õpetajad on tunnustatud** ja õpilasi sõidab meie juurde ka Võrust, Rõugest, Varstust ning Valgamaalt. Õpetajad Reet Laube (Tartu), Ott Kaasik (Põlva), Kristo Joosep (Viljandi), Celia Roose (Karula), Kadri G Laube (Muusikapesa juht; Rõuge vald) **on oma valdkonna tipud.** Muusikapesa tööerakendamist tunnustati **maakondliku haridusinnovatsiooni preemiaga** ja Mõniste Kool koos pilliõpetaja **Kadri Laubega** on pälvinud töö eest Muusikapesas **vabariikliku tunnustuse.**
- Kuue aasta jooksul on õpilased osalenud Wana Võromaa Wunkorkestris, erinevates pillilaagrites, **andnud kontserte lisaks kohalikele ülesastumistele ka Hiiu Folgil, Seto Folgil, Viljandi Pärimusmuusikafestivalil ja Muusikapesa juhi eestvõttel andnud kahe nädala jooksul 9 kontserti Ameerikas viies osariigis.**
- Muusikapesas võimaldatakse teraapilist pilliõpet HEV õpilastele, mida muusikakoolid reeglina ei tee. Muusikapesas, nii nagu kooliski, on korraldatud õpe õppijast lähtuvalt.
- Täna on Muusikapesa kohamaks Rõuge vallale kordades odavam, kui Võru või Valga muusikakoolides.
- **Kaitseliidu noorteorganisatsioonide (Kodutütred ja Noored Kotkad) töö** on Mõniste Koolis toimunud **järjepidevalt 26 aastat.** Rühmade regulaarne ja stabiilne tegutsemine on olulisel kohal ka kogu Eesti kontekstis, sest sellise vanusega rühmasid on tegutsemas ca 10. **Noortejuht Heli Torop pälvis tiitli Aasta 2021 Kodutütarde rühmavanem ning Aasta Pärl 2018 (vabariiklik tunnustus).** Olles hetkel lapsehoolduspuhkusel on ta, rühmatöö kõrvalt, koostanud Kodutütarde ja Noorte Kotkaste organisatsioonidele **õppematerjale** – 12 raamatut Opiq keskkonnas, kaks trükitud Kodutütarde tööraamatut ja järguraamat. Mõniste rühma kodutütred on ta kaasanud uute õppematerjalide esmasesse testimisse.

- Seega on **mitteformaalne õpe üheskoos riigikaitse õpetusega** olnud kaua Mõniste koolis tähtsal kohal.
- Õpilastele on koolis ja rahvamajas tagatud igakülgne huviharidus koolipäeva sees ja nõnda ei ole vaja vanematel kulutada täiendavaid ressursse laste huvikoolidesse viimiseks.

Rõuge valla arengukava tegevuskavas:

14.2. *Hoiame maalisi traditsioone ja sündmusi, sh väärtustame võru keelt ja kultuuri.*

14.3. *Toetame pärimuslugude koondamist ja jäädvustamist.*

- Mõniste Kool teeb pärimuskultuuri hoidmiseks ja edendamiseks tihedat koostööd Mõniste muuseumi ja Võru Instituudiga. **Muuseum võimaldab koostöövormis tasuta õpet Mõniste kooli õpilastele, ei vajata täiendavaid ressursse transpordile.**
- Mõniste Kool on **ainus kool** Võrumaal, kellel on koostöökokkulepe Võru Instituudiga **oskusainete osaliseks õpetamiseks võru keeles.**
- Mõniste Koolis on **võru keele tund tunniplaanis.** Samuti töötab **võrukeelne näitering.** Tunde finantseerib koostöökokkuleppe alusel Võru Instituut.
- **Mõniste Kool pälvis hindätiidmise avvuhinna,** mis sai võimalikuks kogukonna, kooli, muuseumi ja Muusikapesa koostöös.
- Mõniste Koolis on **ajalootuba,** kus on säilitatud kooli ajaloolised materjalid ja õpilaste uurimustööd. Kooli endiste ja praeguste õpetajate eestvõttel ja õpilaste abiga on kogutud kooli ja piirkonna ajaloo seotud materjale. Välja on antud raamatuid kooli ajaloo.

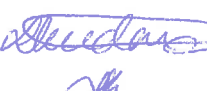

Seoses planeeritava Rõuge valla haridusvõrgu korrastamisega palume arvesse võtta ka järgmisi asjaolusid:

- Mõniste Kooli lasteaia käib (seisuga 1.veebruar 2023) **30 last** ning arvestades viimaste aastate sündide kasvu Mõniste piirkonnas, on prognoos aastaks 2025/26 **44 lasteaiaeaalist last.**
- Mõniste Kool on ehitatud 140-le õpilasele. Hetkel on osad ruumid lasteaia kasutuses (sh neli rühmaruumi). Ruumide paigutust kooli ja lasteaia vahel saab vajadusel kergesti **lisainvesteeringuteta muuta.**
- Mõniste Koolis on olemas kõik vajalik igakülgse ja võimetele vastava hariduse andmiseks, st stabiilne, kvalifitseeritud ja tunnustatud meeskond (sh 3 Võrumaa aasta õpetaja tiitli omanikku), noorte õpetajate mentorlus, 2 õpetajat-eripedagoogi ja 1 õpetaja- sotsiaalpedagoog, 2 täiendavalt ülikoolis õppivat õpetajat.
- Mõniste Koolis on olemas kaasaegne köök, mis tagab 3 x päevas lasteaialaste ning 2x päevas kooliõpilaste toitlustamise, samuti nõuetele vastava toidu käitlemise ja nõude pesemise. Söökla mahutab ühes vahetuses toitlustama kuni 96 õpilast. **Seega ei vajata lisainvesteeringuid köögi ja söökla jaoks.**
- Mõniste Kooli **Muusikapesas** õpib lisaks õpilasi teistest koolidest, samuti täiskasvanuid nii Võru- kui Valgamaalt.
- Mõniste Koolis avatud **distantsõppesuund** on kogumas populaarsust ning on **innovaatiline** terves Eestis.
- Tihe side lasteaia, kooli, Muusikapesa, Mõniste muuseumi, Mõniste rahvamaja ja Kuutsi raamatukogu vahel (õppepäevad, kirjanike vestlusringid, lastelavastuste ja kontsertide korraldamine, pilliõpe, peotantsuõpe, huvi- ja spordiringid, õppereisid) **tagab laste laiapõhjalise ja konkurentsivõimelise hariduse.**

- Koolimeeskond on olnud ise aktiivne leidmaks rahalisi võimalusi õppekeskkonna arendamiseks ja õpilastele lisavõimaluste pakkumiseks. Näiteks koolijuhhi kirjutatud ja koolimeeskonna koostatud ja koostöös endise Mõniste vallaga on ellu viidud sellised suuremahulised projektid nagu kooli tööõpetusmaja rekonstrueerimine (2008), kooli staadioni rekonstrueerimine (2009), kooli söögisaali rekonstrueerimine (2013), kooli minispordiväljaku rajamine (2015), kooli muusikapesa ruumide rekonstrueerimine ja Muusikapesa loomine (2016), kooli välijõusaali rajamine (2022). Täiendavate vahendite osakaal kooli eelarvest, mis on saadud projektide toel koolirahva enda initsiatiivil, on olnud märkimisväärne. Näiteks ka Muusikapesa enamus pille on ostetud projektide toel. Samuti on projektide toel võimaldatud õppekäike, sh välismaale. Kooli arvutipark ja infotehnoloogilised vahendid on samuti suuresti ostetud projektide toel.
- Iga uue organisatsiooni loomine nõuab palju eeltööd, teadmisi ja kokkuleppeid ning ei ole lihtsalt ühest asutusest teise üle tõstetavad. Seega tuleb väga hoolikalt kaaluda, milliseid instantsse ja kuidas liita.
- Kooli väärtusruumi loomine on pikkaajaline süsteemne töö.
- Mõniste Kool ei vaja täiendavate õpilaste vastuvõtuks lisainvesteeringuid.

Küsimused otsustajatele:

1. Milliseid kriteeriumeid võetakse arvesse koolide liitmisel?
2. Palun sõnastage Rõuge valla koolivõrgu ümberkorraldamise pikemaajalised eesmärgid.

1. Maarika Nuduma	
2. Ahto Pajodanitu	
3. Aivar Jalandi	
4. Ene Laupe	
5. Marin Kuslap	
6. Kaie Kirch	
7. Leisi Klidma	
8. Liili Kauras	
9. Viive Tiits	
10. Marika Lepy	
11. Shenke Ruvä	
12. Kristel Varusk	
13. Sini Traska	
14. Merle duts	
15. Meeli Han	
16. Krista Länik	

17.	Anne Antsov	Antsov
18.	Jüri Võsu	Võsu
19.	Linda Kender	Kender
20.	Marianne	viive Tamm
21.	Maire Võsu	ml
22.	Gaida Keemets	Keemets
23.	Tüna Sotkes	Sotkes
24.	Anneli Sild	Sild
25.	Valmar Lindenberg	Lindenberg
26.	Ene Mäürapp	Mäürapp